

Nejvýznamnější zimoviště netopýrů ve středních Čechách

Ivan HORÁČEK¹ (ed.),
Vladimír HANÁK¹, Petr BENDA², Jaroslav ČERVENÝ³, Vladimír HANZAL⁴,
Martin PRŮCHA¹, Jaroslav VESELÝ⁵, Dita WEINFURTOVÁ⁶ & Jan ZIMA^{1,3}

¹ Katedra zoologie PřF UK, Viničná 7, CZ–128 44 Praha 2

² Zoologické oddělení Národního musea, Václavské nám. 68, CZ–115 79 Praha 1

³ Ústav biologie obratlovců AV ČR, Květná 8, CZ–603 65 Brno

⁴ Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Kališnická 4–6, CZ–133 00 Praha 3

⁵ Správa Chráněné krajinné oblasti Český kras, CZ–267 18 Karlštejn

⁶ Museum Českého krasu v Berouně, Husovo nám. 88, CZ–266 01 Beroun

Úvod

Zimoviště centrální části Středočeského kraje jsou tradičně již od počátku moderního výzkumu netopýrů v centru zájmu – v první řadě to souvisí s blízkostí Prahy a jejich snadnou dostupností pro pracovníky pražských institucí. Netopýří fauna této oblasti se stává průběžně od počátku šedesátých let předmětem diplomových a disertačních prací na PřF UK (např. Sklenář 1960, Hanák 1960, Krátký 1967, Rybář 1967, Horáček 1976, Holečková 1982, Průcha 1989, Weinfurtova 1994) a modelovým objektem řady dalších studií včetně soustavného výzkumu zimovišť. Celkový objem datového aparátu nashromážděného v průběhu celého tohoto období je velmi značný. Jen mizivá část byla publikována, i když zimovištím této oblasti bylo věnováno zejména v prvních fázích výzkumu několik samostatných shrnutí (Hanák & Gaisler 1959, Hanák & Figala 1963, Gaisler & Hanák 1972, Bárta et al. 1981, Horáček 1985, Hanzal & Průcha 1988, 1992, Průcha & Hanzal 1989, Horáček & Hanzal 1993 atd.). Podstatná část nálezů nebyla dosud publikována a nezanedbatelný je rovněž objem dat, který je momentálně nepřístupný, resp. z různých technických důvodů nemohl být zařazen ani do tohoto shrnutí. Lokality této oblasti se staly modelovým objektem pravidelného sledování již na samém počátku sčítání v roce 1969, kdy do počátečního souboru 20 lokalit byly zařazeny: Malá Amerika, Velká Amerika, 4 štoly u Trněného Újezda, Srbsko – Kozel, Srbsko – Barrandeova jeskyně a Jílové – štoly u Studenského potoka. Poznatky ze sledování těchto lokalit byly také zohledněny v prvních shrnutích výsledků sčítací akce (Gaisler 1975, Bárta et al. 1981, Gaisler et al. 1981). Tento soubor byl průběžně – v podstatné míře již během 70. let – doplňován o další lokality, naopak jiné lokality, které původně byly do sčítání zařazeny, byly z důvodu nepřístupnosti vyřazeny (Luka pod Medníkem – štola Teresie, Jílové – štola Barbora, a koncem osmdesátých let i Trněný Újezd a Vlastějovice). K podstatnému rozšíření akce došlo během osmdesátých a devadesátých let 20. století, kdy do programu každoročního sčítání byly zařazeny takřka všechny dostupné podzemní prostory oblasti, dosud jen příležitostně kontrolované. V posledních pěti letech je tak v rámci středních Čech kontrolováno celkem 88 lokalit, většina z nich (62) na území CHKO Český kras. V následujícím přehledu, který je již ze shora naznačených důvodů pohřben dosti nekompletní, shrnujeme pro přehlednost data z jednotlivých lokalit do několika větších topograficky vymezených celků, lokalizace jednotlivých zimovišť je vyznačena na přiložených mapách. Konkrétní datový aparát je v tomto přehledu prezentován selektivně, ve většině případů uvádíme pouze plně srovnatelné údaje (tj. kompletně provedené kontroly odpovídající standardu posledních let) především pro základní lokality, sledované po celé období sčítání. Údaje z dalších lokalit jsou omezeny na několik ilustrativních příkladů. Příležitostné kontroly

a data z lokalit sledovaných pouze nesystematicky jsou z tohoto přehledu vesměs vypuštěna – jsou k dispozici ve formě ineditní database, zahrnující údaje z 890 kontrol.

Celkový přehled kontrolovaných lokalit (střední Čechy mimo vybraných lokalit Křivoklátska, Rakovnícka, Benešovska, Vlašimska, Sedlčanska a lokality Malešov u Kutné Hory, které byly popsány a zhodnoceny samostatně – Hanzal et al. 2001, Nová et al. 2001a, b, c) poskytuje následující soupis, který zahrnuje lokality doložené alespoň jedním záznamem jako zimoviště netopýrů (nikoliv místa náhodných a příležitostných nálezů): celkem jde o 145 prostor; lokality pojednané v následujícím přehledu podrobněji jsou zvýrazněny **tučnou** sazbuou.

A. *Srbsko I*

6050, **Srbsko, štoly lomu Kozel A, B, C**
6050, **Srbsko, Barrandeova jeskyně**
6050, Srbsko, jeskyně Nad Kačákem (Petrbokova j.)
6050, Srbsko, jeskyňka pod stěnou
6050, Srbsko, jeskyně Galerie
6050, Srbsko, štola v roklí na Chlumu
6050, **Srbsko, Srbské jeskyně (na Chlumu)**
6050, Srbsko, Netopýří jeskyně (na Chlumu)
6050, Srbsko, 4. sluj (na Chlumu)
6050, Srbsko, Fialová jeskyně
6050, Srbsko, Krápníková jeskyně na Chlumu
6050, Srbsko, 2 velké štoly na Chlumu
6050, Srbsko, malá štola na Chlumu I
6050, Srbsko, malá štola na Chlumu II

B. *Podzemní zimoviště dobývacího prostoru Mořina-západ (katastr Mořina a Bubovice)*

6051, **Mořina, štola Malá Amerika**
6051, **Mořina, Gaislerova štola**
6051, Mořina, štola Motlitebna
6051, **Mořina, Romanovského štola**
6051, Mořina, jeskyně Amerika I
6051, Mořina, Malá Romanovského štola
6051, Mořina, Propast Amerika II
6051, Mořina, štola v lomu Objevitelů
6051, Mořina, štola v Sovím lomu
6051, **Bubovice, jeskyně Arnoldka**

C. *Podzemní zimoviště dobývacího prostoru Mořina-východ (katastr Mořina)*

6051, zde souborně jako **Velká Amerika**, v praxi rozlišováno:
6051, Mořina, štola Závod (Velká Amerika s. str.)
6051, Mořina, štola Mexičan (Maršálkova)
6051, Mořina, štola dole (Anděrova)
6051, Mořina, spojovací štola (Hanákova štola, štola na Mexičan)
6051, Mořina, tunel do lomu Velká Amerika
6051, Mořina, štola nad tunelem (Zbytovského)
6051, Mořina, Zaječí štola

D. *Štoly v katastru obce Trněný Újezd*

6051, **Trněný Újezd, 3 štoly v lůmku u vsi**
6051, **Trněný Újezd, 2 štoly v Kájově kaňonu** (nyní nepřístupné)

E. *Menší zimoviště v katastrech Srbsko a Karlštejn*

6051, Karlštejn, sklepy hradu
6051, Karlštejn, hradní studně a její přepadová štola
6051, Karlštejn, vstupní štola Beranova lomu
6051, Karlštejn, jeskyně Marie
6050, Srbsko, štola v Petzoldově lomu
6050, Srbsko, Menglerova jeskyně (a jeskyně Ementál)
6050, Srbsko, štola na Vanovicích (štoly Nad tratí)
6050, Srbsko, jeskyně Kostelík (1. jeskyně u trati)
6050, Srbsko, jeskyně Pod vrchem Střevicem (2. jeskyně u trati)
6050, **Srbsko, jeskyně Kadidelnice** (3. jeskyně u trati)
6050, Srbsko, jeskyně Podtraťová
6050, Srbsko, propast v Tomáškově lomu (Tomáškova propast)
6050, Srbsko, Aragonitová jeskyně v Císařské roklí
6050, Srbsko, jeskyně 1509 v Údolí děsů
6050, Srbsko, jeskyně U nádraží
6050, Srbsko, jeskyňka u vodopádů Bubovického potoka
6050, Srbsko, 2 štoly v Kruhovém lomu
6050, Srbsko, jeskyně Buml
6050, Srbsko, Kodská jeskyně
6050, Hostim, Krápníková jeskyně v Šanově koutě
6050, Hostim, Schüllerova jeskyně v Šanově koutě

F. *Zimoviště v katastru obce Tetín*

6050, **Tetín, jeskyně Portálová** (Kavčí) v **Kavčím lomu**
6050, **Tetín, jeskyně Terasová v Kavčím lomu**
6050, Tetín, jeskyně Tetínský vývěr
6050, **Tetín, jeskyně Sedmisálová**
6050, Tetín, štola v Tetínském roklí
6050, Tetín, jeskyně Nad vývěrem
6050, Tetín, jeskyně Tetínská chodba
6050, **Tetín, štola Na Damilu** (Červeného štola)

G. *Zimoviště Koněpruské oblasti (katastr Koněprusy)*

6050, **Jeskyně Na Zlatém koni – střední a svrchní patro**, zde souborně, jinak rozlišováno na:
6050, **Koněprusy, Vánoční jeskyně a vstupní štola**
6050, **Koněprusy, vlastní střední patro**
6050, **Koněprusy, střední patro: Březinovy síně a Kavárna**

- 6050, **Koněprusy, střední patro: Petrbockova sluj a Zlomená jeskyně**
6050, **Koněprusy, Spodní patro**
6050, **Koněprusy, svchní patro (jeskyně Mincovna)**
6050, **Koněprusy, jeskyně Žába**
6050, Koněprusy, jeskyně Dědkova díra
6050, **Koněprusy, Nová propast**
6050, Koněprusy, vstupní tunel do lomu Čertovy schody
6050, Koněprusy, Čertovy schody, štola dole
6050, Koněprusy, Čertovy schody, malá štola
6050, Koněprusy, Čertovy schody, horní štola
6050, Koněprusy, Kobyla, vstupní tunel do lomu
6050, **Koněprusy, Kobyla, Dvojitá jeskyně**
6050, Koněprusy, Kobyla, jeskyně Vestibul
6050, Koněprusy, Kobyla, jeskyně U růže
6050, Kobyla, malá štola v zadním lomu
6050, Koněprusy, Kobyla, Angličančina jeskyně
6050, Tmaň, Kotýz, jeskyně Axamitova brána
6050, Málkov, štola v lomu
- H. Zimoviště na severních okrajích Českého krasu*
6050, Svatý Jan pod Skalou, jeskyně v kostele
6050, Svatý Jan pod Skalou, jeskyně Na průchodě
6051, Bubovice, Průtahová štola v Solwayových lomech
6050, Loděnice, Chrustenická šachta
5950, Nižbor, sklepy zámku
6049, Hředle, štoly v lese
6149, Žebrák, sklepy hradu Točník
5950, Svárov, štola Sv. Vojtěcha
- I. Zimoviště na území Prahy*
5951, Řeporyje, 2 štoly v lomu Požáry
5952, Hlubočepy, štola v Prokopském údolí
5952, Braník, 3 štoly v Branických skalách
5952, Vyšehrad, kasematy 1–4
5852, Troja, sklepy a štola Trojského zámku,
5952, Hradčany, štola v Břevnovském klášteře
5952, Hradčany, sklepy věže Míhulka
5952, Hradčany, kanál na Brusnici I a II
5951, Horní Liboc, kanál v oboře Hvězda
5951, Horní Liboc, jeskyňka v oboře Hvězda
5952, Malá Strana, 3 štoly na Petříně
5952, Malá Strana, katakomby kostela Pany Marie Vítězné v Karmelitské ulici
5951, Dolní Liboc, 2 štoly v Divoké Šárce
5852, Prosek, štoly na Proseku
6052, Strnady, štola u lomu
6052, Zbraslav, sklepení Zbraslavského zámku
- J. Zimoviště Klínecké oblasti*
6052, Trnová, sklep hospody
6052, Klínek, štola Čertovka
6151, Mníšek pod Brdy, štoly
6151, Mníšek pod Brdy, sklepy zámku
6251, Nový Knín, 2 štoly ve svahu
6251, **Nový Knín, štola u mlýna**
- K. Zimoviště Posázaví*
6152, Luka pod Medníkem, štola Terezie
6152, Luka pod Medníkem, štola Ve stráni
6152, **Jílové, štola Barbora**
6152, **Jílové, štola u Studenského potoka A**
6152, **Jílové, štola u Studenského potoka B**
6152, Jílové, štola u Studenského potoka C
6152, Jílové, štola Kocour
6155, Stříbrná Skalice, štola
6155, Sázava, sklepy Sázavského kláštera
6257, Vlastějovice, štola
- L. Kutnohorská oblast*
6057, Kutná Hora, štola Osel
6057, Kutná Hora, štola Antonína Paduánského
6057, Kutná Hora, propadlina na Kaňku
6058, Kačina, sklepy zámku
- M. Příbramsko a Brdy*
6349, Příbram, Mariánská štola
6349, Příbram, Dědičná štola
6250, Trhové Dušníky, štola
6349, Pilská, stará štola
6349, Pilská, nová štola v hrázi
6349, Láz, štola u přehrady
6548, Kocelovice (u Lnář), štola u rybníka
6249, Neřežín, štola Zuzana
6248, Zaječov, štola
- N. Zimoviště středního Povltaví*
6350, Smolotely, sklep zámku
6351, **Smolotely, Horní Líšnice, štola**
6351, **Solenice, dolní štola**
6351, **Solenice, horní štola**
6351, Solenice, štola v hrázi Orlické přehrady
6351, Solenice, Větrov, štola v údolí Vltavy (Zduchovské skály, Hanzalova štola)
- N. Mělnicko a Kokořínsko*
5652, Vehlovice u Mělníka, 3 štoly v opukovém lomu
5553, Kokořín, sklep hradu
5553, Kokořín, sklep zámku

Podzemní zimoviště v okolí Srbska I

Pilířovými lokalitami této skupiny jsou zejména štoly lomu Kozel (Alkazar), jeskyně na Chlumu u Srbska (Srbské jeskyně, Netopyří jeskyně) a Barrandeova jeskyně (obr. 1). Všechny byly průběžně sledovány již od roku 1969.

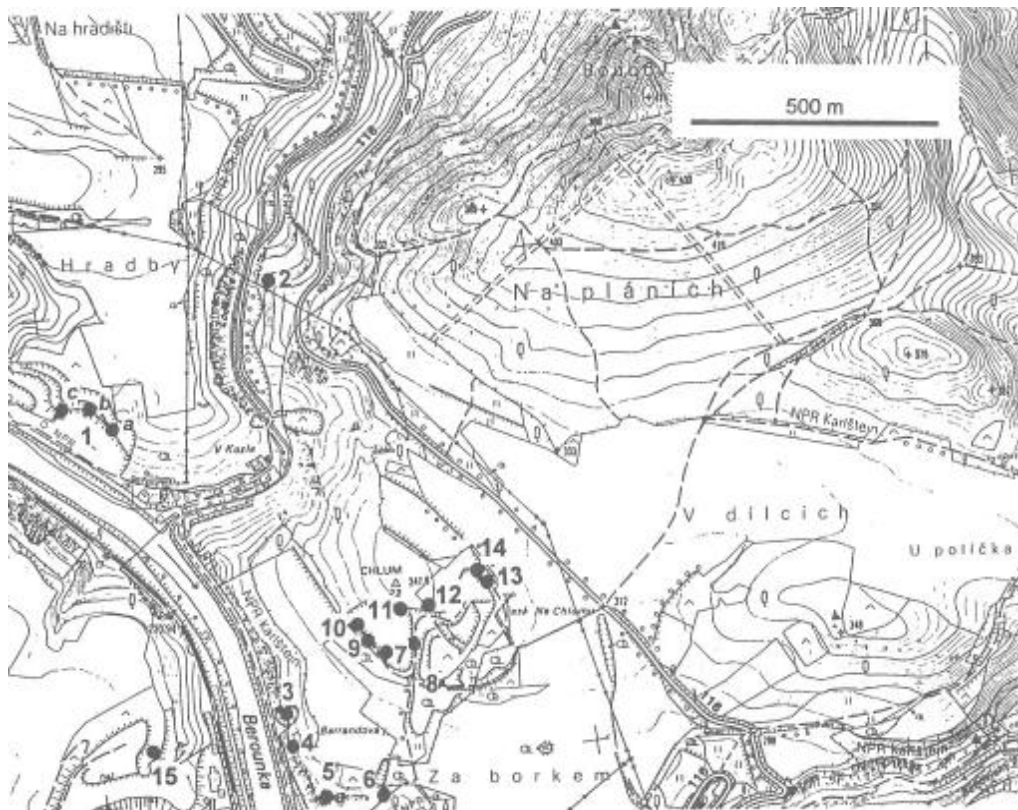
Štoly v lomu Kozel u Srbska

Alternativní názvy. Štoly lomu Alkazar, Srbsko štoly (Gaisler & Hanák 1972), lom V Kozle, Alkazar (trampské označení, obecně převládající).

Lokalisace. 6050 – střední Čechy, okr. Beroun, 1,5 km SZ obce Srbsko (49° 56' s. š., 14° 08' v. d.).

Popis. Komplex štol ve dvou etážích spojených 14 m šachtou. Do pravidelného sčítání zahrnuty 3 štoly na spodní etáži o celkové délce ca 400 m, rozlišované písmeny A (menší nejbliže obci Srbsko), B (nejdelší, střední), (C – menší s dómem, v ostrohu, nejdále od obce). Nejprostornější část celého komplexu, spojující štoly B a C, slouží od roku 1964 jako úložiště radioaktivního odpadu a s výjimkou několika měsíců v roce 1985 byla zcela nepřístupná (velmi pravděpodobně i pro netopýry). Průměrná světlost chodeb je 3×2–6 m. Dno lomu, kde se nacházejí vchody do štol, je situováno v bezprostřední blízkosti Berounky, ca. 10 m nad úrovní hladiny.

Výzkum netopýrů a sčítání. Údaje o netopýrech jsou k dispozici již z konce padesátých let (Hanák & Gaisler 1959, 1972) a průběžně i z let šedesátých (Sklenář 1960 aj.). K dispozici jsou i četné výsledky

Obr. 1. Podzemní zimoviště v okolí Srbska, část I: 1 – štoly lomu Kozel (Alkazar) A, B, C, 2 – jeskyně Nad Kačákem, 3 – Barrandeova jeskyně, 4 – jeskyňka Pod stěnou (chybně občas: V Kozle), 5 – jeskyně Galerie, 6 – štola v rokli na Chlum, 7 – dva vchody Srbských jeskyní, 8 – komín Srbských jeskyní, 9 – Netopýří jeskyně, 10 – 4. sluj na Chlumu, 11 – Fialová jeskyně (od ca. 1975 nepřístupná) 12 – velká štola, 13 – štola 1, 14 – štola 2, 15 – jeskyně Buml.

Tab. 1. Výsledky zimního sčítání netopýrů ve štolách lomu Kozel u Srbska

Datum / druh	Mmyo	Mdau	Eser	Paur	Paus	Bbar	Rhip	Mbra	Nnoc	Σ
23. 1. 1955	17	–	–	3	–	5	–	–	–	25
24. 1. 1956	12	–	–	2	–	9	–	–	–	23
24. 1. 1957	14	–	–	4	–	5	–	–	–	23
16. 2. 1958	–	–	–	1	–	1	–	–	–	2
18. 2. 1959	14	–	–	1	–	1	–	–	–	16
8. 4. 1960	37	1	–	1	–	3	1	–	–	43
16. 1. 1966	4	–	–	1	–	10	1	–	–	16
2. 2. 1967	–	–	1	1	3	2	–	–	–	7
18. 2. 1968	3	–	–	–	–	1	–	–	–	4
22. 2. 1969	17	–	–	1	4	1	–	–	–	23
25. 1. 1970	28	–	–	–	3	8	12	–	–	51
25. 2. 1971	28	–	–	–	3	4	1	–	–	36
23. 1. 1972	7	–	–	1	6	4	2	–	–	20
17. 2. 1974	11	–	–	2	–	–	–	–	–	13
23. 2. 1975	2	–	–	1	–	1	–	–	–	4
31. 1. 1976	4	2	–	–	–	2	–	–	–	8
12. 2. 1977	4	1	1	1	–	–	–	–	–	7
5. 2. 1978	9	2	–	2	3	3	–	1	–	20
4. 2. 1979	6	2	1	1	2	6	–	–	–	18
9. 3. 1980	10	1	–	–	1	2	–	–	1	15
23. 2. 1983	39	1	–	1	1	3	–	–	–	45
2. 2. 1985	35	6	1	2	2	7	–	–	–	53
27. 2. 1986	31	5	1	4	1	6	–	–	–	48
14. 1. 1987	47	2	–	1	1	2	–	–	–	53
28. 2. 1988	42	1	–	1	–	–	–	–	–	44
25. 2. 1989	42	2	–	–	–	–	–	–	–	44
4. 1. 1990	43	1	–	2	–	–	–	–	–	46
11. 2. 1992	42	1	–	1	2	–	–	–	–	46
27. 1. 1993	68	3	1	2	1	2	–	–	–	77
2. 1. 1994	41	6	–	1	2	1	–	–	–	51
7. 2. 1995	59	3	–	1	–	1	–	–	–	64
1. 2. 1996	71	4	3	–	4	5	–	–	–	87
9. 2. 1997	80	10	2	2	–	5	–	–	–	99
31. 1. 1998	111	6	2	3	1	1	–	–	–	124
8. 2. 1999	102	3	–	–	1	4	–	–	–	111
24. 1. 2000	71	6	1	2	2	5	–	–	–	87
5. 2. 2001	87	7	2	2	2	6	–	–	–	106

jednotlivých kontrol včetně odchytů do sítí (Horáček, nepubl., Hanzal & Průcha 1996, Benda & Weinfurtová 2001). Do pravidelného sčítání byla lokalita zařazena již od počátku, t.j. od roku 1969, do roku 1975 kontroly s kroužkováním.

Sčítatelé. Koordinátorem byl Ivan Horáček (1969–2001), sčítání se v různých úsecích častěji účastnili P. Benda, J. Červený, V. Hanák, V. Hanzal, M. Průcha, J. Veselý, D. Weinfurtová, J. Zima, aj.

Shrnutí výsledků. Viz tab. 1. Celkem zastiženo 10 druhů, vedle obvyklých se pravidelně vyskytl *Eptesicus serotinus*, v jednom případě i *Nyctalus noctula*. Dominantním druhem byl po celé sčítací období byl *Myotis myotis*. Od roku 1982 je doložen výrazný nárůst jeho zastoupení, stavy z posledních let jsou téměř desetkrát vyšší než v prvních letech sčítání.

Další data. Visuální kontroly: 21. 10. 1972 – 1 *Mnat*, 2 *Paur*; 2. 10. 1974 – 2 *Mdau*; 20. 10. 1974 – 2 *Mmyo*, 3 *Mdau*, 2 *Mnat*; 24. 10. 1974 – 1 *Mmyo*, 2 *Mdau*, 1 *Mnat*, 3 *Paur*; 2. 11. 1974 – 1 *Mmyo*, 1 *Mnat*, 2 *Mdau*, 3 *Paur*; 2. 2. 1975 – 2 *Mmyo*; 2. 2. 1975 – 2 *Mmyo*; 8. 2. 1975 – 2 *Mmyo*, 1 *Paur*; 23. 2. 1975 – 2 *Mmyo*, 1 *Paur*, 1 *Bbar*; 17. 12. 1987 – 59 *Mmyo*, 2 *Mdau*, 2 *Eser*, 6 *Bbar*; 17. 11. 1991 – 42 *Mmyo*, 1 *Mdau*, 1 *Mnat*, 2 *Paur*; 14. 12. 1991 – 48 *Mmyo*, 1 *Mdau*, 3 *Paur*, 4 *Paus*, 1 *Bbar*; 11. 2. 1992 – 42 *Mmyo*, 1 *Mdau*, 1 *Paur*,

Tab. 2. Výsledky zimního sčítání netopýrů v Barrandeově jeskyni u Srbska

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Eser</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mmys</i>	Σ
24. 3. 1956	1	–	–	–	–	30	–	31
18. 3. 1967	–	–	–	2	–	–	–	2
22. 2. 1969	–	–	–	–	1	1	–	2
21. 2. 1970	4	–	–	1	1	1	–	7
9. 1. 1971	1	–	–	–	–	–	–	1
25. 2. 1971	2	1	1	3	4	1	1	13
23. 1. 1972	5	–	–	3	5	–	–	13
17. 2. 1974	–	–	–	1	–	–	–	1
2. 2. 1975	–	–	–	–	2	1	–	3
16. 2. 1976	–	–	–	1	2	–	–	3
12. 2. 1977	–	–	–	1	–	1	–	2
3. 3. 1979	–	–	–	–	–	–	–	0
26. 2. 1988	6	1	–	–	–	–	–	7
2. 1. 1994	4	–	–	2	1	–	–	7
7. 2. 1995	11	–	–	–	–	–	–	11
1. 2. 1996	3	–	1	2	–	–	–	6
31. 1. 1998	5	–	–	2	–	–	–	7
8. 2. 1999	33	–	–	–	2	–	–	35
23. 1. 2000	25	1	–	1	2	–	–	29
5. 2. 2001	11	–	–	–	–	–	–	11

2 *Paus*; 22. 2. 1992 – 49 *Mmyo*, 2 *Mdau*, 3 *Paus*, 2 *Bbar*; 27. 11. 1993 – 42 *Mmyo*, 4 *Mdau*, 1 *Eser*, 3 *Paur*, 5 *Bbar*; 2. 12. 1997 – 85 *Mmyo*, 5 *Mdau*, 21 *Eser*, 4 *Paur*, 3 *Bbar*; 20. 1. 1998 – 10 *Mmyo*, 4 *Mdau*, 2 *Paur*, 2 *Bbar*. Netting: 13. 7. 1972 – 1 *Mymo*, 1 *Eser*, 1 *Bbar*, 1 *Paus*; 21. 10. 1972 – 1 *Mmyo*, 2 *Mdau*, 25. 8. 1974 – 1 *Bbar*; 11. 9. 1974 – 1 *Mmyo*; 26. 8. 1999 – 13 *Mmyo*, 3 *Mdau*, 3 *Bbar*; 14. 9. 2001 – 5 *Mmyo*. Další údaje uvádějí Hanzal & Průcha (1996).

Barrandeova jeskyně

Lokalisace. 6050 – střední Čechy, okr. Beroun, 1 km SZ obce Srbsko (49° 56' s. š., 14° 08' v. d.).

Popis. Prostorná jeskyně propojující mohutnou propastíovitou prostorou dva systémy horizontálních chodeb světlosti 0,5–3 m o celkové délce přes 150 m. Dva vchody svrchní úrovně se otvírají do stěny úzké rokle příčně protínající skalní stěny na levém břehu Berounky ca. 1 km severozápadně od vesnice Srbsko. Lokalita je tradičním objektem speleologického zájmu (existuje několik podrobných deskriptivních prací – srv. Sluka et al. 1982).

Sčítání netopýrů a zhodnocení. Součástí sčítacího programu je lokalita od počátků akce, v několika letech však kontrola nebyla provedena. Do kontroly nebyly zahrnuty prostory spodního plazivkového labyrintu. Jak v dlouhodobém tak v sezonním měřítku charakterisuje tuto lokalitu značná fluktuace osazenstva a nepravidelnosti jejího využívání (tab. 2). Souběžně se zvyšováním početnosti netopýra velkého v jiných zimovištích, i zde je zřetelný nárůst početnosti tohoto druhu od konce 80. let, tvorba hibernačních agregací apod. Barrandeova jeskyně je tradiční lokalitou *Rhinolophus hipposideros* a *Plecotus austriacus* – rovněž tyto druhy jsou zde eukonstatní.

Další data. Visuální kontroly: 20. 10. 1974 – neg.; 24. 11. 1974 – 1 *Mmyo*; 15. 12. 1974 – 1 *Mmyo*, 1 *Mdau*, 1 *Eser*, 3 *Paur*, 3 *Bbar*; 8. 2. 1994 – 1 *Mmyo*; 20. 1. 1998 – 1 *Mmyo*, 1 *Mdau*.

Srbské jeskyně

Alternativní názvy. Jeskyně na Chlumu u Srbska, Srbárna (trampské označení, aktuálně nejfrekventovanější).

Lokalisace. 6050 – střední Čechy, okr. Beroun, 1 km SZ obce Srbsko

Tab. 3. Výsledky zimního sčítání netopýrů v Srbských jeskyních

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	Σ
26. 1. 1969	22	–	–	–	–	4	26
25. 1. 1970	7	–	–	–	–	5	12
9. 1. 1971	13	–	–	2	–	–	15
23. 1. 1974	3	–	–	–	–	–	3
5. 1. 1975	1	–	–	–	–	–	1
31. 1. 1976	1	–	–	–	–	–	1
12. 1. 1979	1	–	–	–	–	–	1
16. 1. 1988	52	1	–	1	–	3	57
17. 11. 1990	22	–	–	–	–	1	23
14. 12. 1991	48	1	1	2	2	2	56
22. 2. 1992	77	1	–	1	–	3	72
16. 2. 1993	143	–	–	–	–	5	148
8. 2. 1994	131	–	–	–	–	3	134
8. 2. 1995	72	–	–	–	–	–	72
1. 2. 1996	101	1	–	–	–	2	104
31. 1. 1998	60	–	–	–	–	6	66
29. 1. 1999	41	1	–	–	–	4	46
23. 1. 2000	41	–	–	–	–	8	49
4. 2. 2001	50	–	–	–	–	7	57

Popis. Centrální rást rozsáhlého jeskynního systému odkrytého lomem ve vrchu Chlum u Srbska. Soustava prostorných domů a chodeb, spojená s povrchem třemi vletovými otvory: (1) plazivkový labyrint otevřený ve stěně lomu krytý průleznými kovovými dvířky, (2) široký umělý otvor ve stropu Říčeného domu, od roku 1997 uzavřený pancéřovými dveřmi s úzkým průletem a (3) částečně zavaleným komínem ústícím do Posledního domu.

Výzkum netopýrů a sčítání. Soustavné sledování započato koncem šedesátých let (zejm. od roku 1969 a 1970 kdy bylo kombinováno s průběžnými sezonními odchvy do sítí – srv. Horáček & Zima 1978).

Sčítatelé. Koordinátorem I. Horáček (od roku 1969) a kolektiv (J. Červený, J. Zima, V. Hanzal, M. Průcha, P. Benda, D. Weinfurtová, J. Veselý aj.)

Shrnutí výsledků. Viz tab. 3. Celkem zastíženo 7 druhů, dva pravidelně: *M. myotis* a *R. hipposideros*. Podstatné zvýšení početnosti obou druhů (zejm. *M. myotis*) bylo třejm koncem osmdesátých let, v polovině devadesátých let představovala lokalita jedno z nejvýznamnějších zimovišť tohoto druhu ve středních Čechách (s tvorbou velkých hibernačních agregací, zejména v prostoru Hlavního domu). Od roku 1998 – zjevně v následnosti na uzavření vletového otvoru, preferovaného netopýrem velkým, došlo k drastickému snížení početnosti u tohoto druhu, zatímco u *R. hipposideros* lze konstatovat mírný nárůst.

Další data. Visuelní kontroly: 28. 10. 1973 – 2 *Mmyo*, 1 *Rhip*; 10. 11. 1973 – 6 *Mmyo*; 25. 11. 1973 – 1 *Paus*; 9. 12. 1973 – 2 *Mmyo*; 9. 1. 1974 – 3 *Mmyo*; 3. 11. 1974 – 2 *Mmyo*, 1 *Rhip*; 17. 11. 1974 – neg.; 1. 12. 1974 – 3 *Mmyo*; 15. 12. 1974 – 4 *Mmyo*, 2 *Rhip*; 16. 3. 1975 – neg.; 3. 3. 1979 – 5 *Mmyo*. Netting: 14. 9. 2001 – 1 *Mmyo*, 1 *Mema*.

Štoly a jeskyně v dobývacím prostoru Mořina-západ (Malá Amerika) a jeskyně Arnoldka u Bubovic

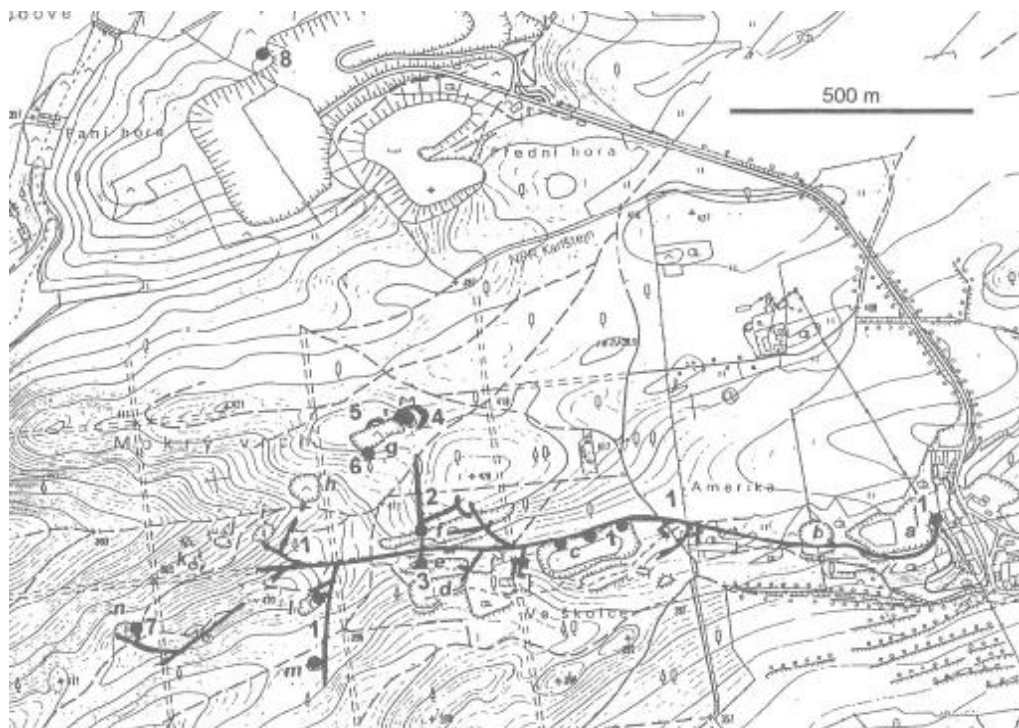
Popis a lokalisace. Rozsáhlý komplex štol (celková délka ca 3 km) propojující celkem 14 jámových lomů situovaných vesměs v lesních porostech na mírně zvlněné plošině mezi závodem Mořina, Přední horou a údolím Bubovického potoka, v centru národní přírodní rezervace Karlštejn (obr. 2). Průměrná světlost štol je ca. 2–3 m, část úseků je vyztužena betonovou armaturou.

Štoly jsou pravidelně sledovány již od počátku padesátých let a do pravidelného sčítání byly zařazeny již v roce 1969. Původně jednotný systém štol je nyní rozdělen na několik samostatných přístupných úseků, které

jsou tradičně chápány jako oddělené lokality. Přes různé změny a nejednotnost ve způsobu jejich sledování, v pojmenování jednotlivých štol apod. byly v průběhu celého sledovaného období rozlišovány následující objekty: (A) hlavní štola Malá Amerika – všechny štolky střední úrovně průchodné ze Závodu po lomy Pust'ák a Jižní kříž (celkem ca. 2 km), (B) Gaislerova štola – ca 300 m dlouhá štola svrchní úrovně dobývaná přístupná z z Liščího lomu (v některých letech včetně kratší navazující štolky zvané Modlitebna či štola 9, bez odlišení), (C) Romanovského štola – ca. 50 m dlouhá štola a prostorná fosilní jeskyně Amerika v severovýchodním sektoru lomu Přírodníák. V těsném sousedství krátká "Malá Romanovského štola" (ca 15 m délky), v jihozápadní stěně lomu propast Amerika II. (D) Teprve v devadesátých letech byl zpřístupněn ca. 400 m zavalený úsek z lomu Objevitelů, který byl do sčítání rovněž zahrnut.

Souborný přehled všech prostor, včetně podrobných map poskytuje shrnutí Cílka (1994). Lokalita se stala několikrát předmětem sporů jednotlivých uživatelů a kontroverzních rozhodnutí, blíže viz např. Horáček & Hanzal (1993).

Sčítání netopýrů a zhodnocení. Ve štolách skupiny A (Malá Amerika) bylo zastiženo celkem 13 druhů: je to zjevně lokalita s nejvyšší diversitou netopýřího osazenstva ve středních Čechách (tab. 4–6). Nejpčetnější

Obr. 2. Lomy a štolky dobývacího prostoru Mořina-západ (Malá Amerika) a lokalisace jeskyně Arnoldka (8).
Názvy podzemních prostor užívané v rámci sčítání: 1 – štola Malá Amerika, 2 – Gaislerova štola (štola 10), 3 – Modlitebna (štola 9), 4 – Romanovského štola, 5 – Malá Romanovského štola, 6 – Propast Amerika II, 7 – Objevitelů. Alternativní názvy lomů: a – Závod, Kanada, Azurový, b – Stotřícitka, Smetišťe, c – Malá Amerika, Rešná, d – Podkova, e – Modlitebna, f – Liščí, Liščárna, Foxárna, g – Přírodníák, Kamensko, Woodcraft, h – Soví ráj, Velikonoční, Fotbalák, i – Supí, Ptačí, j – Červený, V kalhotách, k – Černý, l – Pust'ák, Růžový, Růžák, m – Jižní kříž, n – Rybízák, Objevitelů, Sojčí, Západní, Samot'ák.

Tab. 4. Výsledky zimního sčítání netopýrů ve štole Malá Amerika u Mořiny

Datum / druh	Mmyo	Mdau	Mnat	Eser	Paur	Paus	Bbar	Rhip	Mmys	Mbra	Mbec	Vmur	Σ
31. 1. 1956	28	2	–	–	5	–	28	3	–	–	–	–	66
15. 2. 1957	24	2	–	–	5	–	33	1	–	–	–	–	65
16. 12. 1959	14	2	–	–	1	–	2	3	1	–	–	–	23
28. 12. 1966	20	1	–	–	2	–	1	6	2	–	–	–	32
23. 2. 1970	26	7	–	1	2	4	19	1	1	–	–	–	61
22. 2. 1971	12	3	–	–	1	5	16	1	1	–	–	–	39
25. 1. 1972	29	6	1	1	3	10	28	1	1	–	–	–	80
19. 2. 1973	28	5	–	1	5	4	13	1	2	–	–	–	59
11. 2. 1974	15	4	–	–	2	6	14	1	–	–	–	–	42
10. 2. 1975	9	8	2	–	4	–	12	2	–	–	–	–	37
16. 2. 1976	10	3	–	–	1	2	16	2	1	–	–	–	35
20. 1. 1977	11	10	–	1	–	1	5	1	1	–	–	–	30
23. 2. 1978	31	6	1	–	5	5	19	–	–	–	–	–	67
3. 2. 1979	16	4	–	–	2	3	10	2	–	–	–	–	37
4. 2. 1981	28	5	–	2	4	3	20	–	2	–	–	–	64
6. 2. 1982	31	5	–	2	2	2	8	–	–	–	–	–	50
28. 2. 1984	39	8	1	–	4	2	12	–	–	–	–	–	66
23. 2. 1985	44	6	–	1	1	4	7	1	–	–	–	–	64
15. 2. 1986	56	10	–	–	6	8	12	–	–	–	–	–	92
19. 2. 1987	41	14	1	–	5	4	11	1	–	–	–	–	77
26. 2. 1988	31	11	1	–	–	2	10	–	–	–	–	–	55
13. 2. 1992	57	8	–	–	1	1	10	–	–	–	–	–	77
17. 2. 1993	121	13	1	1	16	2	30	–	–	–	–	–	184
9. 2. 1994	121	10	1	–	2	6	25	–	–	1	1	–	167
8. 2. 1995	113	18	–	3	2	1	16	1	–	–	–	1	155
10. 2. 1996	134	13	–	1	4	5	40	–	1	–	–	–	198
3. 2. 1997	103	14	–	–	3	1	33	1	–	–	–	–	155
5. 2. 1998	98	12	–	–	4	6	35	–	–	–	–	–	155
11. 2. 1999	94	12	2	–	2	3	43	–	–	–	–	–	156
26. 1. 2000	92	36	–	–	9	1	56	–	–	–	–	–	194
6. 2. 2001	79	21	–	–	6	1	46	–	–	–	–	–	153

složkou společenstva je *Myotis myotis*, jehož abundance vykazuje od počátku osmdesátých let setrvalý vzestup – v posledních letech se pohybuje kolem 100 kusů. Dalšími eukonstatními druhy jsou *Barbastella barbastellus* a od 80. let i *Myotis daubentonii*. Lokalita je místem jediného středočeského výskytu *Rhinolophus ferrumequinum* (Hanák & Figala 1963).

Další data. Štola Malá Amerika: vizuální kontroly: 6. 3. 1971 – 14 *Mmyo*, 6 *Mdau*, 1 *Mnat*, 1 *Eser*, 8 *Paur*, 2 *Paus*, 14 *Bbar*, 3 *Rhip*; 10. 11. 1974 – 3 *Mmyo*, 4 *Mdau*, 3 *Mnat*, 1 *Mbra*; 22. 12. 1974 – 8 *Mmyo*, 3 *Mdau*, 7 *Paur*, 2 *Paus*, 15 *Bbar*, 4 *Rhip*, 1 *Mmys*. **Netting:** 15. 9. 2001 – 1 *Mmyo*, 1 *Bbar*. **Gaislerova štola:** 6. 3. 1971 – 1 *Mmyo*, 1 *Mdau*, 2 *Bbar*; 10. 11. 1974 – 2 *Mdau*, 1 *Mnat*.

Jeskyně Arnoldka

Rozsáhlá propastovitá jeskyně o denivelaci 110 m a celkové délce horizontálních chodeb více než 300 m odkrytá v roce 1972 severní stěnou lomu Čeřinka u Bubovic.

Objektem pravidelného sčítání se stává až v devadesátých letech. Již od počátku chiropterologického sledování je zřejmé, že přes monotonost druhového složení (s výjimkou jednotlivých kusů *Rhinolophus hipposideros*, *Myotis daubentonii*, *Myotis emarginatus*, *Plecotus auritus* a *P. austriacus*, pouze *Myotis myotis*) jde fakticky o jediné masové zimoviště Českého krasu (tab. 7). Početnost hlavního zimujícího druhu – netopýra velkého – se zde nyní pohybuje kolem 300 kusů.

Tab. 5. Výsledky zimního sčítání netopýrů v Gaislerově štole u Mořiny

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mnat</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	Σ
3. 3. 1969	1	–	–	–	–	–	1	2
13. 2. 1970	–	2	–	–	–	–	–	2
23. 2. 1971	3	5	–	1	–	–	–	9
25. 1. 1972	6	2	–	–	–	–	–	8
12. 2. 1974	1	4	–	–	–	–	–	5
10. 2. 1975	–	3	2	1	–	1	–	7
16. 2. 1976	1	1	–	1	–	1	–	4
24. 2. 1977	–	2	–	1	–	–	–	3
23. 2. 1978	2	–	–	1	–	–	–	3
11. 2. 1979	1	2	–	–	–	–	–	3
15. 2. 1981	4	–	–	–	–	–	–	4
18. 2. 1984	12	3	–	–	–	–	–	15
25. 3. 1985	17	8	–	–	1	–	–	26
8. 3. 1987	21	7	–	–	–	–	–	28
9. 3. 1988	9	6	–	–	–	–	–	15
5. 1. 1989	13	6	1	–	–	–	–	20
13. 2. 1992	7	4	–	–	–	–	–	11
17. 2. 1993	9	3	–	–	–	–	–	12
8. 2. 1995	15	11	–	–	–	–	–	26
10. 2. 1996	20	–	5	2	–	1	–	28
4. 2. 1997	10	12	–	1	–	2	–	25
5. 2. 1998	13	5	–	–	–	1	–	19
11. 2. 1999	20	9	–	1	–	3	–	33
26. 1. 2000	19	9	–	2	–	2	–	32
6. 2. 2001	24	6	–	–	–	1	–	31

Tab. 6. Výsledky zimního sčítání netopýrů v Romanovského štole u Mořiny

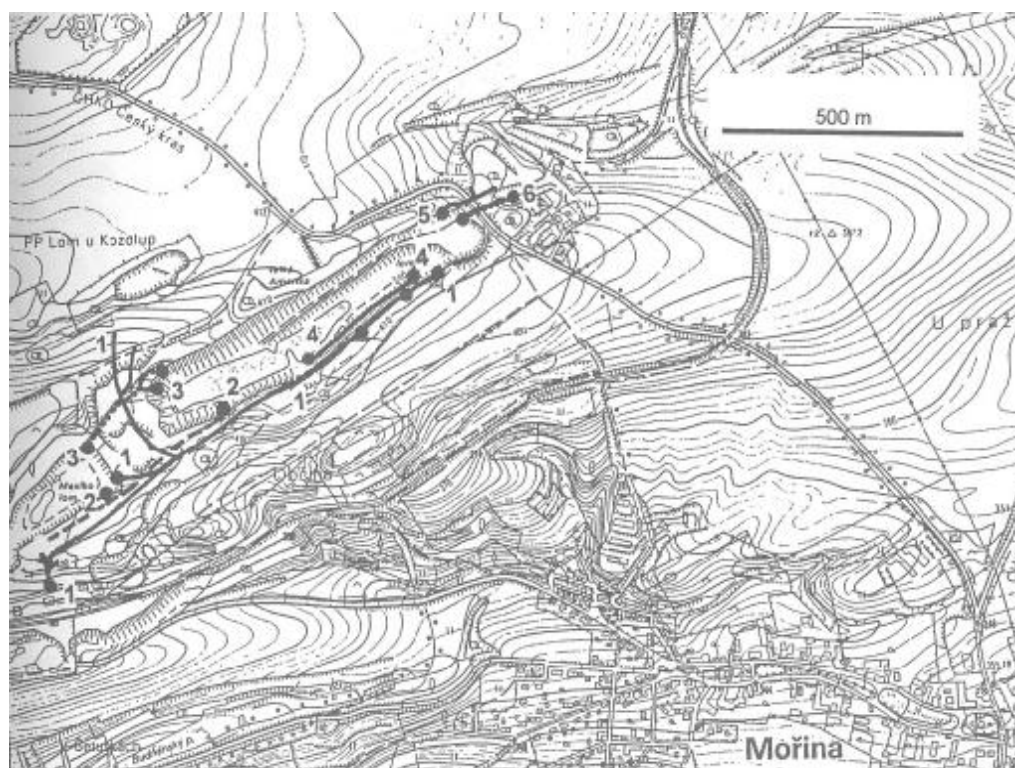
Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mnat</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mmys</i>	Σ
26. 3. 1969	12	–	–	–	–	–	–	1	13
13. 2. 1970	18	–	–	1	2	1	–	–	22
23. 2. 1971	16	1	–	1	–	–	–	1	19
25. 1. 1972	5	–	–	–	–	1	–	–	6
12. 2. 1974	6	1	–	1	–	–	–	–	8
10. 2. 1975	6	1	–	1	–	–	–	–	8
16. 2. 1976	6	1	1	1	1	–	–	–	10
24. 2. 1977	3	1	1	–	–	–	–	–	5
23. 2. 1978	13	1	–	–	1	2	–	–	17
11. 2. 1979	17	1	–	2	–	1	1	–	22
21. 2. 1980	8	1	–	–	–	–	–	–	9
15. 2. 1981	9	2	–	–	2	–	–	–	13
26. 2. 1982	19	3	–	–	–	–	–	–	22
27. 3. 1983	45	3	1	1	1	1	–	–	52
18. 2. 1984	25	2	–	1	–	–	–	–	28
25. 3. 1985	20	7	–	1	–	–	–	1	29
8. 3. 1987	5	–	–	1	–	–	–	–	6
9. 3. 1988	20	5	1	–	3	1	–	–	30
5. 3. 1989	13	2	–	–	–	–	–	–	15
19. 2. 1993	32	3	–	2	–	1	–	–	38
9. 2. 1994	15	1	–	–	–	–	–	–	16
13. 2. 1996	15	8	1	2	–	–	–	–	26
4. 2. 1997	7	1	–	1	–	2	3	–	14
5. 2. 1998	10	1	–	1	1	3	4	–	20
11. 2. 1999	14	–	1	1	–	–	5	–	21
26. 1. 2000	3	–	–	1	–	2	2	–	8

Tab. 7. Výsledky zimního sčítání netopýrů v jeskyni Arnoldka u Bubovic

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mema</i>	Σ
4. 2. 1997	274	1	–	2	6	–	283
3. 2. 1998	309	7	1	–	5	–	322
27. 1. 2000	311	2	–	–	8	–	321
10. 2. 2001	303	5	–	–	9	1	318

Štoly v dobývacím prostoru Mořina-východ (Velká Amerika)

Popis. Komplikovaný systém štol ve třech výškových úrovních spojujících jámové lomy Velká Amerika a Mexiko (obr. 3). Přístupnost jednotlivých štol se v průběhu sledovaného období značně měnila, rozsah sledování nebyl zejména v prvních dekádách zcela jednotný. Jednotlivé štoly jsou rozlišeny ad hoc jmény, jejichž alokace k jednotlivým štolám nebyla vždy shodná. Ve všech případech jde o rozsáhlé podzemní chodby s větší světlostí, než v případě štol Malé Ameriky, tj. ca. 3–4 m. Některé z nich (Závod, Anděrova,

Obr. 3. Štoly v dobývacím prostoru Mořina-východ (oblast lomů Velká Amerika a Mexiko): 1 – hlavní štola (Závod, Velká Amerika, štola II in Průcha 1989), 2 – štola Mexiko (Mexičan sensu Hanzal & Průcha, Zbytovského sensu Hanák, Anděra, Vohralík, Horáček et al.), 3 – spojovací štola dole (Okružní, Hanákova, Průtahová), 4 – dolní štola (Anděrova sensu Hanzal & Průcha, Dolní štola sensu Hanák, Anděra aj.), 5 – štola nad tunelem (Zbytovského sensu Hanzal & Průcha, Anděrova sensu Hanák), 6 – vstupní tunel do lomu Velká Amerika.

Tab. 8. Výsledky zimního sčítání netopýrů ve štolách lomu Mořina-západ (Velká Amerika). Sumární počty ve všech štolách v daném termínu kontrolovaných

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mnat</i>	<i>Eser</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mema</i>	<i>Mmys</i>	<i>Mbec</i>	Σ
3. 3. 1969	51	4	–	–	2	3	33	1	–	–	–	94
23. 2. 1970	44	2	–	–	3	4	38	1	–	–	–	92
22. 2. 1971	37	2	–	–	4	8	54	2	–	–	–	107
26. 1. 1972	14	3	–	2	8	6	43	4	–	1	–	81
19. 2. 1973	33	1	–	1	1	7	32	1	–	1	1	78
11. 2. 1974	27	5	–	2	6	6	23	2	–	–	3	74
10. 2. 1975	10	1	–	1	9	5	35	2	–	–	–	63
16. 2. 1976	11	2	–	–	3	9	35	2	–	–	1	63
25. 2. 1977	11	2	–	–	2	3	4	2	–	–	–	24
23. 2. 1978	21	3	–	–	11	5	18	1	–	1	–	60
3. 2. 1979	14	6	–	–	6	1	18	1	–	–	–	46
4. 2. 1981	17	1	–	1	10	3	19	2	–	–	–	53
4. 3. 1982	17	2	–	1	7	2	8	1	–	–	–	38
15. 2. 1985	40	11	–	–	8	9	17	1	–	2	–	88
15. 2. 1986	49	15	1	1	4	6	15	–	–	–	–	91
19. 2. 1987	48	19	–	–	6	4	21	1	–	–	–	99
18. 2. 1988	31	10	–	–	5	3	8	–	–	1	–	58
21. 1. 1989	9	13	–	–	4	2	11	–	–	1	–	40
3. 2. 1990	20	13	–	1	2	5	15	–	–	–	–	56
10. 2. 1992	23	14	–	–	4	8	19	–	–	–	–	68
17. 2. 1993	72	20	–	2	9	7	32	–	–	–	–	142
9. 2. 1994	84	12	–	2	3	7	18	–	–	–	–	126
8. 2. 1995	84	13	1	1	2	2	20	–	–	–	–	123
13. 2. 1996	100	12	1	2	5	9	45	–	1	–	–	175
3. 2. 1997	44	23	–	3	5	4	50	–	–	–	–	129
5. 2. 1998	138	10	1	3	3	4	45	2	–	–	–	206
11. 2. 1999	144	29	2	2	4	8	81	1	–	–	–	271
26. 1. 2000	100	31	1	5	3	11	95	1	–	–	–	247

Mexiko) se otevírají velkými okny do stěn hlavních lomů oblasti (t.j. Velká Amerika, Mexiko). Do sčítacího programu jsou tyto lokality zařazeny již od roku 1969, způsob kontroly, resp. rozsah kontrolovaných prostor nebyl však vždy týž. V některých sezonách nebyla díky nedostupnosti k dispozici štola nad tunelem a štola Mexičan. Do roku 1979 byly všechny kusy individuálně kontrolovány a váženy, v letech 1988 a 1989 byly v hlavních štolách systému prováděny pravidelné měsíční kontroly, v roce 1989 spojené s průběžným kroužkováním (Průcha 1989) – srv. výrazný pokles početnosti v tomto období. V následujícím přehledu uvádíme momentálně dostupná sumární data pro tyto objekty (čísla – kromě č. 8 – viz obr. 3):

(1) svrchní štola “V závodě” spojující prostor závodu, lom Mexiko a jižní stěnu lomu Velká Amerika (Závod, Velká Amerika, štola II in Průcha 1989), celková délka ca. 1200 m; (2) střední spojovací štola (délka ca 550 m) v jižní stěně lomů Velká Amerika a Mexiko (Mexičan, Maršálkova štola, štola III in Průcha 1989); (3) spodní spojovací štola na dně lomů Velká Amerika a Mexiko (Průchodová, Hanáková), délka ca. 250 m; (4) spodní štola na jižním dně lomu Velká Amerika (štola dole, Anděrova), délka ca. 250 m; (5) štola nad tunelem (Zbytovského), délka ca. 60 m; (6) vstupní tunel do lomu Velká Amerika, délka ca. 80 m; (8) štola nejvyšší úrovně mimo prostor lomů (Zaječí štola).

Sčítatelé. V různá období se sčítání na lokalitě ujímaly různé skupiny, odtud pramení i množství alternativních názvů, koordinátory však zůstávali V. Hanák a I. Horáček. Sčítání prováděli M. Anděra, P. Benda, V. Hanák, V. Hanzal, I. Horáček, J. Maršálek, M. Průcha, D. Weinfurtová, J. Veselý, P. Zbytovský, a další, včetně řady studentů katedry zoologie PřF UK a dalších zájemců.

Sčítání netopýrů a zhodnocení. Vysokou abundancí a poměrně vysokou diversitou představuje tento komplex jedno z nejvýznamnějších zimovišť oblasti (tab. 8). Zřejmá je průběžně jasná dominance *Myotis myotis* a *Barbastella barbastellus*, od 90. letech také *Myotis daubentonii*. Velmi zřetelný je zde nárůst popu-

Obr. 4. Podzemní zimoviště netopýrů v okolí Srbska II (katastry obcí Karlštejn a Srbsko): 1 – štola Na Vanovicích, 2 – jeskyně Kostelík (1. jeskyně u trati), 3 – jeskyně Pod vrchem Střevicem (2. jeskyně u trati), 4 – jeskyně Kadidelnice (3. jeskyně u trati), 5 – jeskyně Podtraťová, 6 – propast v Tomáškově lomu (Tomášková propast), 7 – vstupní štola Beranova lomu, 8 – jeskyně Marie, 9 – štola v Petzoldově lomu, 10 – Menglerova jeskyně a jeskyně Ementál, 11 – Aragontová jeskyně v Cisařské roklí, 12 – jeskyně v Údolí děsů (jeskyně 1504), 13 – jeskyně U nádraží, 14 – dvě štoly v Kruhovém lomu (jedna nepřístupná ca. od r. 1985).

Tab. 9. Výsledky zimního sčítání netopýrů ve štolách u Trněného Újezda. Souhrnně 3 štol u vsi

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mmys</i>	<i>Mbec</i>	Σ
23. 2. 1970	6	1	1	4	1	–	–	–	13
23. 2. 1971	8	3	3	–	–	–	–	–	14
20. 2. 1972	18	1	–	2	2	2	1	1	27
23. 2. 1973	11	1	–	2	2	2	–	–	18
12. 2. 1974	–	–	–	–	–	1	–	–	1
10. 2. 1975	3	1	1	1	2	2	–	–	10
16. 2. 1976	9	1	–	1	2	2	–	–	15
25. 2. 1977	3	–	–	1	–	–	1	–	5
31. 1. 1978	6	–	–	–	1	–	2	–	9
13. 2. 1979	1	1	–	3	1	–	–	–	6
4. 2. 1981	2	–	1	1	3	–	–	–	7
26. 2. 1982	2	–	–	2	–	–	–	–	4
28. 2. 1984	4	–	–	1	–	–	–	–	5
26. 2. 1988	3	2	–	2	–	–	–	–	7
17. 2. 1993	–	1	–	–	2	–	–	–	3

lace na přelomu osmdesátých a devadesátých let. Výrazný zlom v početnostním vývoji je v těchto lokalitách bezpochyby ovlivněn rovněž změnou ve výzkumném režimu.

Štol u Trněného Újezda

Celkem 5 štol v katastru obce Trněný Újezd. Celková délka štol ca 250 m, vchody v menších jámových lomech (20–30 m pod úrovní terénu): 3 štol v blízkosti vsi – kratší štol o celkové délce ca 100 m, a 2 štol v 2 štol v lůmku “Kájův kaňon”, které jsou od roku 1974 jsou zcela nepřístupné (včetně největší štol ca 150 m dlouhé). Rovněž další lůmky jsou postupně zaváženy a asanovány. Zřetelné změny v abundanci zimujících netopýrů jsou po roce 1974 patrné i ve zbylých lokalitách (drobné štol u vesnice) (tab. 9, 10).

Sčítatelé. V. Hanák o kolektiv od roku 1969.

Další data. Visuální kontrola: štol u vsi, 9. 3. 1988 – 3 *Mmyo*, 3 *Mdau*, 2 *Paus*.

Menší podzemní prostory v katastrech obcí Srbsko a Karlštejn

Společným rysem lokalit shrnutých v rámci této skupiny je vesměs malá rozlehlost jejich prostor anebo nepřítel početná zimující populace, častou vykazující velké sezonní fluktuace (obr. 4). Vzhledem k poměrně snadné dostupnosti byla většina z těchto lokalit navštěvována zcela pravidelně, v některých letech i vícekrát za sezonu. Z tohoto rozvrhu se vymykají nedávno objevené jeskyně Marie, Menglerova a Ementál, a dále pak jeskyně Podtraťová a Aragonitová v Císařské rokli, které byly kontrolovány pouze příležitostně. Charakter osídlení těchto lokalit ilustrují data z jeskyně Kadidelnice (tab. 11).

Tab. 10. Výsledky zimního sčítání netopýrů ve štolách u Trněného Újezda. Souhrnně 2 štol v Kájově kaňonu

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	Σ
3. 3. 1969	–	–	4	4	8
23. 2. 1970	3	–	–	5	8
23. 2. 1971	3	2	2	11	18
20. 2. 1972	–	–	2	5	7
23. 2. 1973	–	–	4	3	7

Obr. 5. Podzemní zímoviště v okolí Tetína (katastr obce Tetín): 1 – Portálová jeskyně (Kavčí jeskyně, 1401 sensu Plot 1982), 2 – jeskyně Terasová (jeskyně Jůži Šavaňů, 1407), 3 – Sedmisálová jeskyně (1307), 4 – jeskyně Tetínský vývěr (1301), 5 – jeskyně nad vývěrem (1302), 6 – štola v Tetínském rokle, 7 – jeskyně Tetínská chodba (1306), 8 – štola na Damilu (Červeného štola), 9 – Schüllerova jeskyně v Šanově koutě.

Tab. 11. Výsledky zimního sčítání netopýrů v jeskyni Kadidelnice

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Mbra</i>	Σ
30. 1. 1970	5	–	–	1	–	–	6
3. 2. 1971	9	–	–	1	2	–	12
6. 2. 1971	8	–	–	1	–	–	9
22. 12. 1971	1	1	–	–	–	–	2
23. 1. 1972	4	–	–	–	1	–	5
6. 2. 1974	1	–	–	–	–	–	1
26. 1. 1975	–	–	1	1	1	–	3
17. 1. 1976	3	–	–	–	–	–	3
5. 2. 1978	–	–	–	–	–	–	0
4. 2. 1979	1	–	–	–	–	1	2
25. 2. 1989	2	–	–	–	–	–	2
21. 2. 1992	1	–	–	–	–	–	1
6. 2. 1995	–	–	–	–	–	–	0
1. 2. 1996	1	–	–	–	–	–	1
30. 1. 1998	–	–	1	–	–	–	1
22. 1. 2000	–	–	–	–	–	–	0
5. 2. 2001	1	–	–	–	–	–	1

Zimoviště v katastru obce Tetín

Vesměs méně rozsáhlé jeskyně na pravém břehu Berounky v katastru obce Tetín (obr. 5).

Jeskyně v Kavčím lomu

Z několika jeskyní odkrytých stěnou Kavčího lomu na pravém břehu Berounky mezi Tetínem a Srbskem byly v rámci pravidelného sčítání kontrolovány dvě největší lokality přístupné ze dna lomu: jeskyně Portálová (1401 sensu Plot 1982) a jeskyně Terasová (1407). Jde o poměrně prostorné chodby a menší domy o celkové délce ca 80 a 60 m. V zimujícím osazenstvu převládá *Myotis myotis*, celková početnost nepřevyšuje 10–15 kusů (tab. 12, 13).

Podzemní prostory v Tetínské rokli

Několik nevelkých jeskyní a krátká štola v prostoru Tetínské rokli východně obce Tetín. Jako příklad osídlení těchto lokalit uvádíme data ze Sedmisálové jeskyně, horizontální plazivkové jeskyně s několika menšími domy o celkové délce ca 50 m. Ve všech případech jde o zimoviště využívaná spíše příležitostně, s početně i druhovým složením nestabilním osazenstvím (tab. 14).

Tab. 12. Výsledky zimního sčítání netopýrů v Terasové jeskyni v Kavčím lomu

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Eser</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	Σ
21. 2. 1992	5	–	1	–	–	–	6
24. 1. 1993	–	1	–	–	–	–	1
8. 2. 1994	6	–	–	–	–	–	6
7. 2. 1995	1	–	–	1	–	–	2
29. 2. 1996	4	–	–	–	1	–	5
9. 2. 1997	–	2	–	–	–	–	2
30. 1. 1998	–	–	–	–	–	1	1
8. 2. 1999	1	–	–	–	–	–	1
23. 1. 2000	–	–	1	1	–	–	2
4. 2. 2001	–	–	–	–	–	–	0

Tab. 13. Výsledky zimního sčítání netopýrů v Portálové (Kavčí) jeskyni v Kavčím lomu

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Rhip</i>	Σ
21. 2. 1992	9	1	1	–	–	11
24. 1. 1993	4	1	–	2	1	8
8. 2. 1994	5	–	–	1	–	6
7. 2. 1995	5	1	–	1	–	7
29. 2. 1996	3	–	–	–	–	3
9. 2. 1997	4	1	–	–	–	5
30. 1. 1998	5	2	–	–	–	7
8. 2. 1999	14	2	–	2	–	18
23. 1. 2000	4	1	–	1	–	6
4. 2. 2001	–	4	–	–	–	4

Tab. 14. Výsledky zimního sčítání netopýrů v Sedmisálové jeskyni u Tetína

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mnat</i>	<i>Rhip</i>	Σ
26. 1. 1975	1	–	–	–	1
1. 3. 1980	1	–	–	–	1
28. 1. 1989	3	–	–	–	3
21. 2. 1992	3	–	–	–	3
8. 2. 1994	6	–	–	–	6
7. 2. 1995	8	–	–	–	8
29. 2. 1996	11	–	–	–	11
20. 1. 1998	–	–	–	–	0
30. 1. 1998	1	–	–	–	1
8. 2. 1999	5	–	1	1	7
23. 1. 2000	9	1	–	1	11
4. 2. 2001	2	1	–	–	3

Tab. 15. Výsledky zimního sčítání netopýrů ve štole Na Damilu u Tetína

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Bbar</i>	<i>Eser</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	Σ
12. 2. 1977	2	1	–	–	–	1	4
11. 2. 1978	1	–	–	–	–	–	1
28. 1. 1979	2	–	–	–	–	–	2
13. 12. 1984	3	2	–	–	–	1	6
27. 2. 1986	2	2	–	–	–	3	7
28. 1. 1989	5	–	–	–	2	–	7
1. 3. 1990	–	1	–	–	–	–	1
21. 2. 1992	5	–	–	–	1	1	7
8. 2. 1994	3	1	–	–	–	–	4
7. 2. 1995	10	1	–	–	1	–	12
29. 2. 1996	6	–	–	1	1	3	11
20. 1. 1998	8	1	–	–	–	4	13
8. 2. 1999	7	1	–	–	–	1	9
23. 1. 2000	8	4	–	1	–	1	14
4. 2. 2001	6	–	3	–	–	8	17

Štola na Damilu

Alternativní název. Červeného štola

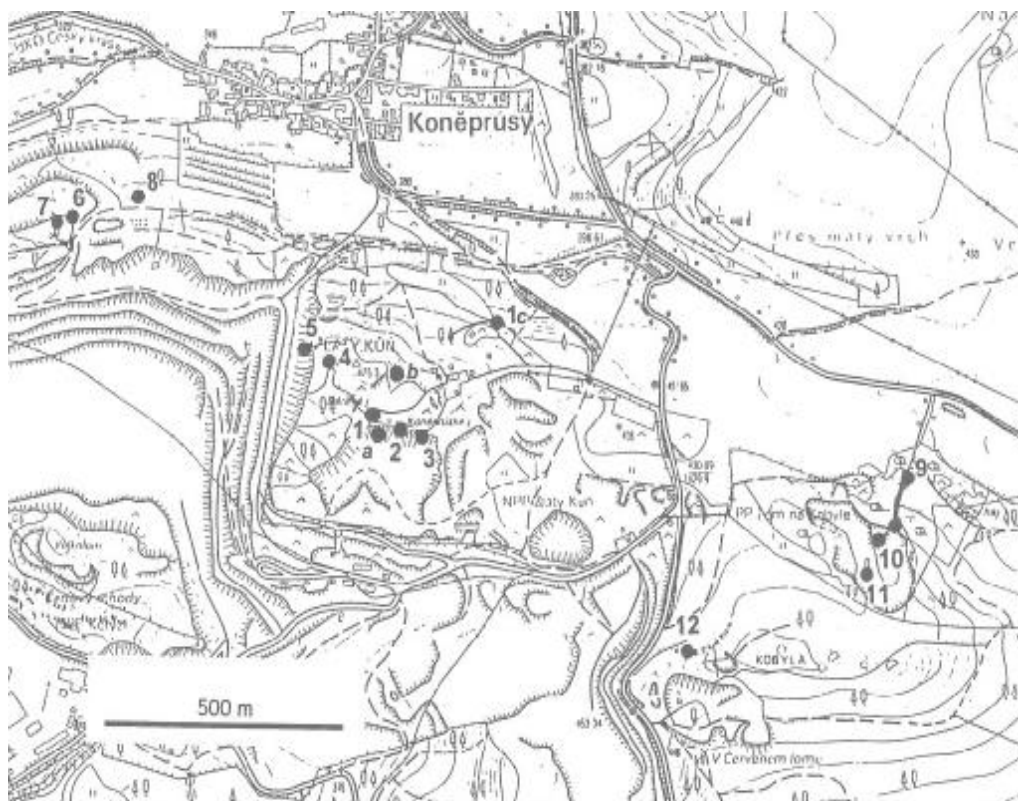
Popis. Štola ca. 100 m dlouhá situovaná na okraji lesa na severním svahu vrchu Damil u Tetína. Jde o zimoviště pravidelně využívané s poměrně stálým osazenstvem (tab. 15).

Další data. Visuální kontroly: 11. 2. 1992 – 5 Mmyo, 2 Paus; 30. 1. 1998 – 6 Mmyo, 5 Paus.

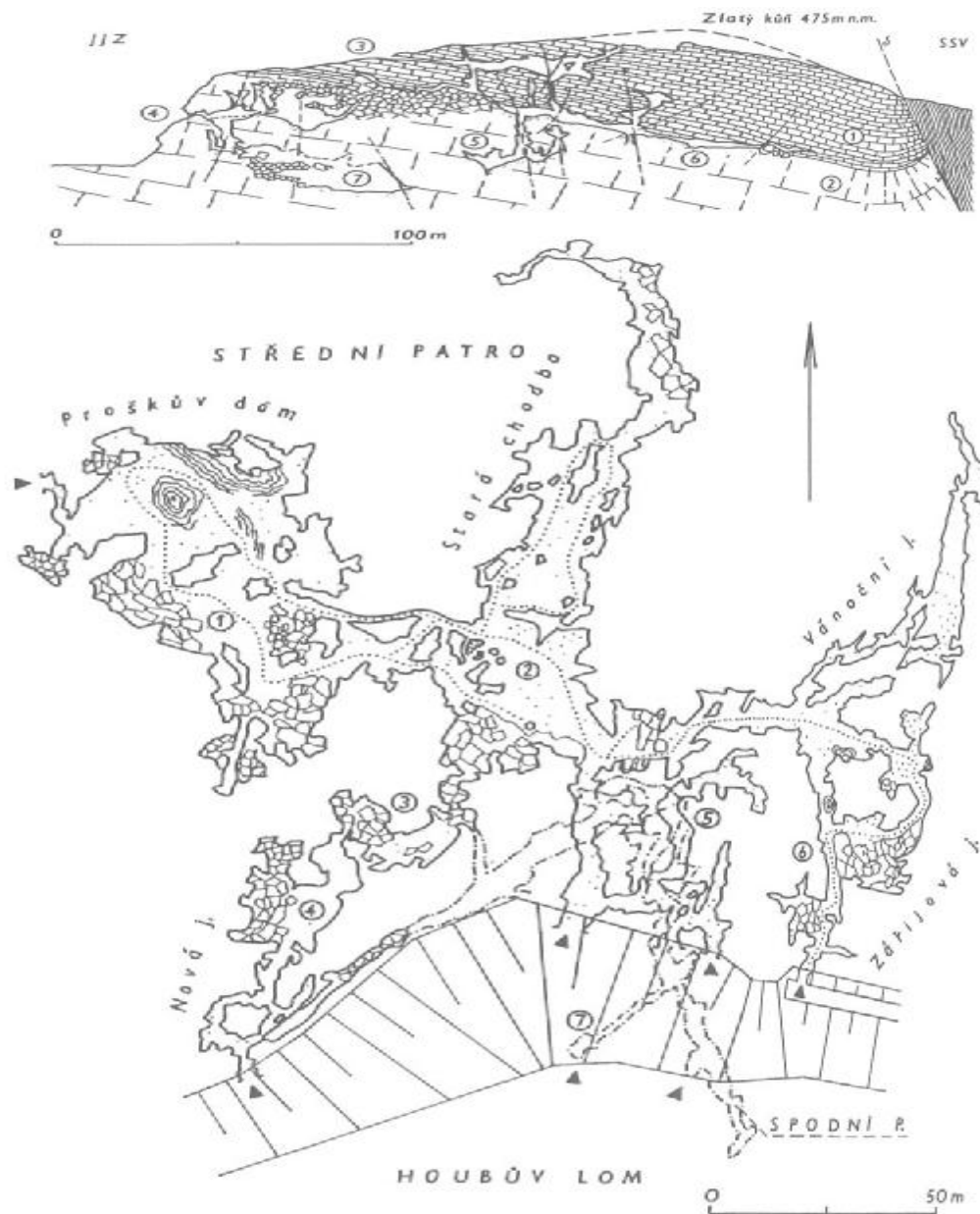
Zimoviště v okolí Koněprus

Jeskyňe na Zlatém koni u Koněprus

Komplikovaný komplex krasových jeskyní v jednom z nejvyšších vrcholů oblasti. Zlatý kůň (476 m n.m.), ca. 1 km JV obce Koněprusy. Celková délka chodeb je více než 2,5 km, většina horizontálních prostor je v úrovni středního patra, spodní patra jsou charakterizována spíše prostornými vertikálními dutinami, svrchní patro (Mincovna) je poměrně malé. Podstatná část prostor je fosilisována a přímé spojení jednotlivých

Obr. 6. Lokalisace nejdůležitějších vchodů do podzemních zimovišť koněpruské oblasti: 1 – vlastní Koněpruské jeskyňe: a – vchody ve stěně Houbova lomu, b – jeskyňe Mincovna, c – štola do Velikonočních jeskyní, 2 – Petrboškova sluj a Zlomená (Ztracená) jeskyňe, 3 – jeskyňe Žába, 4 – jeskyňe Dědkova díra, 5 – Nová propast, 6 – vstupní tunel do velkolomu Čertovy schody (od 1998 nepoužívaný), 7 – dolní štola v Čertových schodech, 8 – horní štola v Čertových schodech, 9 – vstupní tunel do lomu na Kobyle, 10 – Dvojitá jeskyňe na Kobyle, 11 – jeskyňe Vestibul, 12 – Angličančina jeskyňe.

Obr. 7. Situace Koněpruských jeskyní na vertikálním řezu (a, nahoře) a na půdorysném plánu (b, dole) (podle Kučery et al. 1981). Vysvětlivky: obr. 7a – 1 – suchomastské mramory, 2 – koněpruské vápence, 3 – svrchní patro Koněpruských jeskyní s Mincovnou, 4 – střední patro s Novou jeskyní, 5 – Letošníková propast, 6 – stará chodba ve středním patře, 7 – spodní patro; obr. 7b – 1 Pustý dóm, 2 – Kukulův dóm, 4 – Kavárna, 5 – Ztracená jeskyně, 6 – jeskyně Lazara Spalanzaniho, 7 – Slávova propast.

Tab. 16. Výsledky zimního sčítání netopýrů v Koněpruských jeskyních (Zlatý kůň). Střední patro (včetně Petrbokovy sluje a jeskyně Žába): pouze kompletní kontroly, tj. včetně Březinových síní a Kavárny

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Eser</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mema</i>	<i>Mbra</i>	<i>Mbec</i>	Σ
12. 12. 1970	10	–	–	1	6	–	61	–	–	–	78
11. 2. 1992	6	4	–	–	4	–	26	–	–	–	40
6. 2. 1993	18	9	–	1	7	–	22	1	–	–	58
7. 2. 1994	34	7	–	–	8	–	21	–	–	1	71
6. 2. 1995	51	6	–	–	3	–	13	1	1	–	75
2. 2. 1996	47	7	–	–	13	–	11	–	–	1	79
6. 2. 1997	49	6	–	2	6	2	15	–	–	–	80
4. 2. 1998	48	4	–	3	6	4	16	–	–	–	81
9. 2. 1999	66	6	–	–	3	6	17	–	–	–	98
25. 1. 2000	43	4	1	–	5	5	20	–	–	–	78
2. 7. 2001	79	3	–	1	–	4	7	1	–	–	95

jeskyni tohoto bloku nebylo dosud odkryto. Systém je tradičně vzhledem k dostupnosti jednotlivých prostor členěn na několik formálně samostatných jeskyní. Tohoto členění jsme se přidržovali i v rámci sčítání netopýrů. Do sčítání jsou tak zahrnuty tyto objekty: (a) Střední patro Koněpruských jeskyní – návštěvní okruh, od roku 1970 doplněný o Březinovy síně a Kavárnu, prostory za Blátivým jezírkem a zhruba od roku 1988 také o nově proraženou vstupní štolu a průkop Vánočními jeskyněmi (kam se poměrně záhy soustředila většina zimujícího společenstva) (1107B sensu Plot 1982); (b) Mincovna: svrchní patro Koněpruských jeskyní (1107A – sensu Plot 1982); (c) Spodní patro Koněpruských jeskyní (1107C) – vzhledem k náročné dostupnosti (speleoalpinistická technika) nebyly tyto prostory v řadě případů kontrolovány. Také v následujícím přehledu je tedy tato část Koněpruských jeskyní vykazována jako samostatná jednotka. (d) Petrboková sluj a Zlomená jeskyně – drobné prostory paralelní s východem středního patra ve stěně Hergetova lomu; (e) jeskyně Žába (U žáby 1107G) – poměrně rozsáhlá prostora ve stěně Houbova lomu, pod vstupním turnikem do navštěvované části jeskyní, z podstatné části nově odkryta vyklizením fosilní jílové výplně v průběhu 80. let; (f) Dědkova díra (1107D) – menší propastovitá jeskyně v malém závrtu na západním úbočí vrcholu Zlatého koně; (g) Nová propast (1114) – mohutná propastovitá jeskyně s vchodem ve stěně lomu Čertovy schody.

Vedle těchto přirozených podzemních prostor jsou pravidelně kontrolovány tak tři štoly v severní stěně velkolomu Čertovy schody, včetně nepoužívaného vstupního tunelu. Lokalisace vchodů všech uvedených lokalit je zřejmá z přiložené mapky (obr. 6, 7a, b).

Sčítání netopýrů a zhodnocení. Viz tab. 16, 17. Základní přehled netopýří fauny oblasti poskytuje přehled Horáčka (1984). Koněpruské jeskyně mají v rámci středočeských lokalit zásadní význam především jako pravidelné a nejpočetnější zimoviště vrápence malého, kde tento druh nevyumřel ani koncem sedmdesátých a osmdesátých letech kdy v jiných středočeských zimovištích nebyl nacházen. Již z tohoto důvodu je vývoj početnosti v Koněpruských jeskyních vhodným indikátorem celkové početnosti populace vrápence malého

Tab. 17. Výsledky zimního sčítání netopýrů v Nové Propasti (včetně spodních prostor a Zamenhofova dómu)

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	Σ
12. 12. 1970	3	–	1	4	1	–	9
6. 2. 1993	43	–	–	9	–	1	53
27. 2. 1994	29	1	–	1	1	–	32
6. 2. 1997	14	–	–	3	–	3	20
4. 2. 1998	5	–	–	2	–	7	14
9. 2. 1999	9	–	–	1	–	4	14
25. 1. 2000	6	–	–	–	–	1	7
7. 2. 2001	11	–	–	–	–	1	12

Tab. 18. Výsledky zimního sčítání netopýřů ve Dvojitě jeskyni v lomu Na Kobyle

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	Σ
28. 1. 1974	–	–	1	–	1
8. 12. 1974	1	–	–	–	1
2. 3. 1975	2	–	–	–	2
28. 1. 1979	–	1	3	1	5
27. 2. 1986	1	–	–	–	1
17. 12. 1987	–	–	2	–	2
28. 1. 1989	–	–	1	1	2
11. 2. 1992	–	–	2	–	2
7. 3. 1993	–	–	2	1	3
6. 2. 1995	–	–	1	–	1
2. 2. 1996	–	–	–	1	1
6. 2. 1997	1	–	–	–	1
4. 2. 1998	–	–	–	–	0
9. 2. 1999	5	–	–	–	5
25. 1. 2000	–	–	–	–	0
7. 2. 2001	–	–	2	–	2

ve středočeském prostoru. Od roku 1989 je zde dobře patrný vzestup početnosti, náhlý pokles zřejmý od roku 1996 předběžně interpretujeme jako indicii pro možné soustředění zimující populace do masové kolonie, v nepřístupných částech jeskynního systému. V zimovištích s vysokou koncentrací tohoto druhu bývá taková nerovnoměrnost v prostorové distribuci velmi obvyklá.

Ve vývoji druhové diversity a celkové početnosti představuje výrazný zlom počátek devadesátých let, tj. ca. 4 roky poté, kdy byl dokončen masivní průkop Vánočními jeskyněmi a jejich propojení s povrchem nově proraženou štolou. Tyto prostory se stabilně chladnějším mikroklimatem než ostatní části jeskynního systému, se staly záhy centrem výskytu zimujícího osazenstva netopýřů, v němž se navíc ve zvýšené míře objevily druhy, které v dřívějším období zde zastíženy nebyly. Z nových nálezů v původní části Koněpruských jeskyní stojí za zmínku opakovaný výskyt netopýra brvitého v letech 1993, 1995 a 2001.

Další data. Visuální kontroly: Koněpruské jeskyně (Zlatý kůň) – spodní patro: 6. 2. 1993 – 40 *Mmyo*, 8 *Rhip*; 6. 2. 1997 – 27 *Mmyo*, 2 *Rhip*; 4. 2. 1998 – 9 *Mmyo*, 2 *Rhip*. **Netting**, nový vchod do Vánoční chodby: 14. 8. 2000 – 5 *Rhip*, 12 *Mmyo*, 1 *Mema*, 11 *Mdau*, 2 *Bbar*, 2 *Paur*, 3 *Paus*; 5. 9. 2000 – 3 *Rhip*, 8 *Mmyo*, 3 *Mdau*, 2 *Paur*; 15. 9. 2001 – 1 *Rhip*; starý vchod: 15. 8. 2001 – 12 *Mmyo*, 1 *Mnat*, 3 *Mdau*, 1 *Paur*, 1 *Bbar*.

Podzemní prostory ve vrchu Kobyla

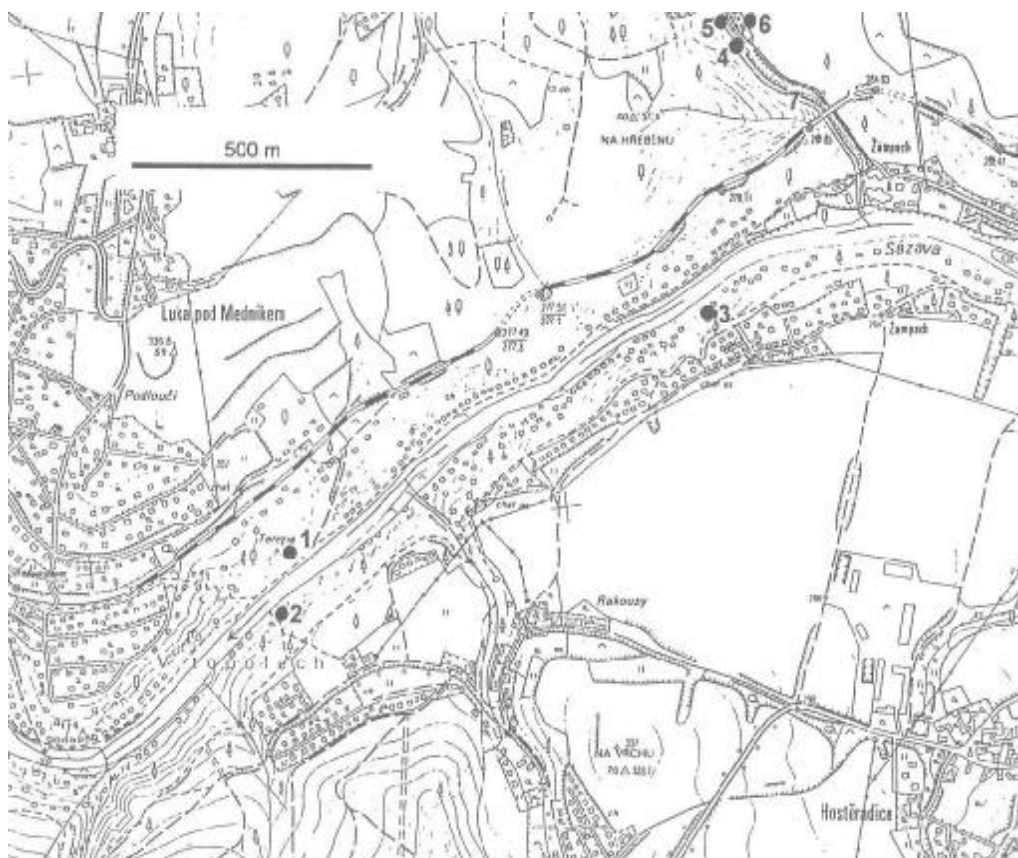
Jedná se o prostory v malém ca. 80 let inaktivním lomu Na Kobyle (tvořící stejnojmennou Přírodní památku, obr. 6). Sledovány byly tři menší jeskyně v lomu a vstupní tunel do lomu. Všechny jsou využívány netopýry spíše jen příležitostně, pravidelně zejména v podzimním a jarním období. Příkladem osídlení těchto lokalit jsou data z Dvojitě jeskyně (tab. 18).

Zimoviště u Jílového

Z původně velkého množství důlních děl v oblasti Jílovského zlatorudného pásma je v současnosti dostupný jen nepatrný zlomek. V rámci sčítání bylo kontrolováno celkem sedm lokalit (obr. 8): více než 1 km dlouhá štola Teresie v Lukách pod Medníkem, nevelká štola v protilehlém levém svahu řeky Sáza a víceúrovňový systém štoly Barbora na hraně levého svahu řeky proti osadě Žampach a zejména pak čtyři štoly v údolí Studenského potoka: drobná štola nad viaduktem (C), ca 50 m dlouhá štola A, ca 200 m dlouhá štola B a zhruba stejně dlouhá štola Kocour. Ještě koncem sedmdesátých let byl zavalen záměrně zcela zneprístupněn vchod štoly Teresie, a podobně, šachtovitý výlom, na jehož dně se nachází vchod štoly Barbora byl zaplněn

Tab. 19. Výsledky zimního sčítání netopýrů ve štolě Barbora u Jílového

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mnat</i>	<i>Paur</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mmys</i>	Σ
22. 2. 1971	3	–	3	1	–	1	–	8
24. 2. 1972	2	–	1	2	1	–	1	7
6. 2. 1974	4	–	–	3	–	1	–	8
9. 2. 1975	1	4	–	3	1	–	–	9
14. 2. 1976	–	1	–	2	–	–	–	3
20. 2. 1978	–	3	–	–	–	–	–	3
17. 2. 1979	1	4	–	1	–	–	–	6
9. 2. 1985	–	–	–	–	–	–	–	0

Obr. 8. Štoly v okolí Jílového: 1 – štola Teresie, 2 – štola Ve stráni, 3 – štola Barbora, 4 – Studenský potok – štola A (?Starokocourská), 5 – Studenský potok – štola B (?Josefská), 6 – štola Kocour, 7 – Studenský potok – štola C.

Tab. 20. Výsledky zimního sčítání netopyřů ve štolách v údolí Studenského potoka – sumární počty zjištěné ve štolách A+B

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mnat</i>	<i>Paur</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mmys</i>	<i>Mbra</i>	Σ
16. 1. 1955	8	1	–	1	–	16	–	–	26
10. 1. 1956	13	–	1	–	–	3	–	–	17
22. 2. 1959	7	–	–	3	1	35	–	–	46
23. 3. 1962	6	5	–	3	–	26	–	–	40
6. 12. 1962	–	–	–	–	1	12	–	–	13
11. 12. 1966	1	–	–	1	–	74	–	–	76
6. 1. 1968	3	1	–	–	–	24	–	–	28
15. 2. 1969	8	3	1	1	–	10	–	–	23
15. 2. 1970	5	–	–	1	–	5	1	–	12
22. 2. 1971	3	1	–	–	1	4	–	–	9
24. 2. 1972	4	2	–	1	–	3	–	–	10
6. 2. 1974	1	1	1	–	–	3	–	–	6
9. 2. 1975	2	–	1	–	–	3	1	–	7
26. 2. 1977	–	3	–	1	–	3	1	–	8
19. 2. 1978	–	–	–	5	1	–	1	1	8
17. 2. 1979	6	–	–	3	–	–	–	–	9
9. 2. 1985	2	1	1	2	–	–	–	–	6
6. 2. 2000	3	–	1	–	–	–	–	–	4

smetišťem. Uvedená lokalita, stejně jako obtížně dostupná drobná štola ve svahu byla tedy vypouštěna ze sčítacího programu. Rovněž štola Kocour je po většinu sledovaného období nepřístupná v důsledku opakovaného záměrného zavalování vchodu. V polovině osmdesátých let byly pro sčítání znepřístupněny rovněž zbývající štoly, jejichž vchody byly uzavřeny neotvíratelnou mříží. Výsledky jednorázových kontrol v letech, kdy byla mříž porušena, naznačují spíše než zvýšení početnosti netopyřího osazenstva jeho zřetelný pokles (tab. 19, 20).

Štoly u Nového Knína

Tři historické štoly po těžbě stříbra jsou lokalizovány jsou v pravém svahu údolí potoka Kocáby západně obce Nový Knín. Největší štola, ve které probíhalo sčítání je situována v bezprostřední blízkosti historického mlýna, je ca. 150 m dlouhá s několika odbočkami (tab. 21).

Štoly v údolí Líšnického potoka

Štoly leží v levém svahu údolí Líšnického potoka pod hrází údolní nádrže Orlik (49° 37' s. š., 14° 11' v. d.; 6351). Dvě štoly leží ca. 500 m od ústí údolí do nivy Vltavy nedaleko obce Solenice, jsou to menší štoly ca.

Tab. 21. Výsledky zimního sčítání netopyřů ve štole u mlýna u Nového Knína

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Paur</i>	Σ
13. 1. 1990	21	2	–	23
6. 2. 1992	4	2	–	6
15. 2. 1993	8	1	–	9
19. 2. 1994	14	1	–	15
12. 2. 1995	14	7	1	22
1. 3. 1997	8	5	–	13
14. 2. 1998	5	5	–	10
10. 2. 1999	4	4	–	8
14. 2. 2000	2	2	–	4

Tab. 22. Výsledky zimního sčítání netopýrů ve štolách u Solenice (souhrnné počty za obě štoly)

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mnat</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mmys</i>	Σ
27. 2. 1992	7	1	1	1	–	–	–	–	10
24. 2. 1994	19	8	–	4	1	–	–	–	32
26. 1. 1995	9	3	1	–	2	1	–	–	16
1. 3. 1997	7	3	1	–	–	–	–	–	11
14. 2. 1998	8	3	–	–	1	–	1	–	13
10. 2. 1999	24	–	2	1	1	3	–	1	32
14. 2. 2000	7	1	–	–	–	–	1	–	9

Tab. 23. Výsledky zimního sčítání netopýrů ve štole v Horní Líšnici

Datum / druh	<i>Mmyo</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mnat</i>	<i>Paur</i>	<i>Rhip</i>	Σ
27. 2. 1992	6	3	2	–	–	11
24. 2. 1994	5	4	–	–	1	10
26. 1. 1995	4	3	2	2	–	11
1. 3. 1997	13	4	3	–	2	22
14. 2. 1998	11	3	–	–	2	16
10. 2. 1999	12	9	1	1	1	24
14. 2. 2000	9	9	–	1	2	21

100 a 50 m dlouhé, jejich vchody leží nad sebou ve svahu asi 50 a 100 m nad hladinou Líšnického potoka. Třetí štola leží v chatové osadě Horní Líšnice (katastr obce Smolotely): ca. 300 m dlouhá štola, s vchodem u paty levého svahu potoka (49° 38' s. š., 14° 10' v. d.).

Literatura

- BÁRTA Z., ČERVENÝ J., GAISLER J., HANÁK P., HANÁK V., HORÁČEK I., HŮRKA L., MILES P., NEVRLÝ M., RUMLER Z., SKLENÁŘ J. & ŽALMAN J., 1981: Results of the winter census of bats in Czechoslovakia. *Sbor. Okr. Mus. Mostě, Ř. Přír.*, **3**: 71–116.
- BENDA P. & WEINFURTOVÁ D., 2001: Výsledky faunistického výzkumu savců Českého krasu. Pp.: 11–40. In: BENDA P., MORAVEC J., JANDA P. & WEINFURTOVÁ D. (eds.): *Výzkum a dokumentace terrestrických obratlovců Českého krasu. Závěrečná zpráva o plnění projektu RK9903OMG037 za léta 1999–2001*. Nepublikovaná zpráva, Národní museum, Praha, 163 pp.
- CÍLEK V., 1994: Z historie těžby vápence na Malé Americe v Českém krasu. *Speleo*, **16**:10–24
- GAISLER J., 1975: A quantitative study of some populations of bats in Czechoslovakia (Mammalia: Chiroptera). *Acta Sci. Natur. Brno*, **9**(5): 1–44.
- GAISLER J. & HANÁK V., 1972: Netopýři podzemních prostorů v Československu. *Sbor. Západočes. Mus. v Plzni*, **7**: 1–73.
- GAISLER J., HANÁK V. & HORÁČEK I., 1981: Remarks on current status of bat populations in Czechoslovakia. *Myotis*, **18–19**: 48–53.
- HANÁK V., 1960: *Rozšíření a taxonomie středoevropských netopýrů (Microchiroptera) se zvláštním zřetelem k území Československa*. Kandidátská disertační práce, katedra systematické zoologie PíF UK Praha, 259 pp.
- HANÁK V. & FIGALA J., 1963: Neue Funde der Hufeisennase (*Rhinolophus ferrumequinum*) und der Wimperfledermaus (*Myotis emarginatus*) in Bohmen. *Čas. Nár. Mus., Ř. Přír.*, **132**: 34–38.
- HANÁK V. & GAISLER J., 1959: Ekologické poznámky k zimování netopýrů ve středních Čechách. *Čas. Nár. Mus., Ř. Přírodověd.*, **128**: 17–26.

- HANZAL V. & PRŮCHA M., 1988: Sezonní dynamika netopýřích společenstev na zimovištích Českého krasu v letech 1984–1986. *Lynx, n. s.*, **24**: 15–35.
- HANZAL V. & PRŮCHA M., 1992: Changes in the numbers of bats hibernating in the Bohemian Karst during 1969–1987. Pp.: 71–74. In: HORÁČEK I. & VOHRALÍK V. (eds.): *Prague Studies in Mammalogy*. Charles Univ. Press, Praha, 246 pp.
- HANZAL V. & PRŮCHA M., 1996: Annual course of cave visitation by bats (Mammalia: Chiroptera) in the Bohemian Karst (Czech Republic). *Acta Soc. Zool. Bohem.*, **60**: 25–30.
- HANZAL V., PRŮCHA M. & NEUWIRTH J., 2001: Netopýři zimující důlním díle Malešov u Kutné Hory. *Vespertilio*, **5**: 170.
- HOLEČKOVÁ D., 1982: *Bionomicko-etologická studie o netopýru velkém Myotis myotis (Borkhausen, 1797) prováděna na letních koloniích*. Diplomová práce, katedra systematické zoologie PřF UK, Praha, 168 pp.
- HORÁČEK I., 1976: *Populační ekologie netopýra velkého, Myotis myotis (Borkhausen, 1797) ve středních Čechách*. Diplomová práce, katedra systematické zoologie PřF UK, Praha, 205+460 pp.
- HORÁČEK I., 1979: Mění se početnost netopýřů v Českém krasu? *Čes. Kras*, **4**: 53–64.
- HORÁČEK I., 1984: Netopýři Koněpruských jeskyní. *Čes. Kras*, **9**: 88–95.
- HORÁČEK I., 1985: Population ecology of *Myotis myotis* in Central Bohemia (Mammalia: Chiroptera). *Acta Univ. Carol. – Biol.*, **1981**: 161–267.
- HORÁČEK I. & HANZAL V., 1993: Causa Amerika – netopýři a kras. *Speleo*, **12**: 15–19.
- HORÁČEK I. & ZIMA J., 1978: Net-revealed cave visitation and cave-dwelling in European bats. *Folia Zool.*, **27**: 135–148.
- KRÁTKÝ J., 1967: *Postnatální vývoj netopýra velkého, Myotis myotis Borkhausen 1797*. Diplomová práce, katedra systematické zoologie PřF UK, Praha, 111 pp.
- KUČERA B., HROMAS J. & SKŘIVÁNEK F., 1981: *Jeskyně a propasti v Československu*. Academia, Praha, 255 pp.
- NOVÁ P., BRABEC J., HORÁČEK I. & HANÁK V., 2001a: Přehled zimovišť netopýřů na Křivoklátsku, Rakovnicku a Kralovicku. *Vespertilio*, **5**: 181–186.
- NOVÁ P., MALÝ P., HORÁČEK I., HANÁK V. & SÁDOVSKÁ E., 2001b: Zimoviště netopýřů v podzemí Sedlčansko-krásnohorského metamorfovaného ostrova. *Vespertilio*, **5**: 187–189.
- NOVÁ P., NOVÝ A. & KŘÍŽEK P., 2001c: Zimoviště netopýřů Benešovska a Vlašimska. *Vespertilio*, **5**: 187–194.
- PLOT J., 1982: Některé změny a doplnění soupisu a číslování jeskyní Českého krasu v období 1970–1981. *Čes. Kras*, **7**: 53–58.
- PRŮCHA M., 1989: *Společenstvo netopýřů v zimovištích Českého krasu v letech 1984–1989*. Diplomová práce, katedra zoologie PřF UK, Praha, 135 pp.
- PRŮCHA M. & HANZAL V., 1989: Some aspects of hibernation of bats wintering in Bohemian karst (Central Bohemia, Czechoslovakia). *Acta Univ. Carol. – Biol.*, **33**: 315–333.
- RYBÁŘ P., 1967: *Určování stáří netopýřů podle osifikace kostí*. Diplomová práce, katedra systematické zoologie PřF UK, Praha, 154 pp.
- SKLENÁŘ J., 1960: *Studie o ekologii netopýra velkého (Myotis myotis Borkh.)*. Diplomová práce, katedra systematické zoologie PřF UK, Praha, 138 pp.
- SLUKA M., JÄGER O. & ZAPLETAL J., 1982: Barrandeova jeskyně. *Čes. Kras*, **7**: 42–49.
- WEINFURTOVÁ D., 1996: *Behaviorální profil letní kolonie netopýra velkého (Myotis myotis)*. Diplomová práce, katedra zoologie PřF UK, Praha, 98 pp.
- WEINFURTOVÁ D. & HORÁČEK I., 2000: Netopýr severní (*Eptesicus nilsonii*) ve středních Čechách. *Lynx, n. s.*, **31**: 149–152.